

Warszawa, 14 listopada 2025 roku

Stanowisko Zarządu Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” w sprawie odmowy powołania sędziów przez Prezydenta RP

Zarząd Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia” sprzeciwia się stanowisku Karola Nawrockiego, że jako prezydentowi Polski przysługuje mu prawo do arbitralnej odmowy powołań na urząd sędziego. Takie kontrolowanie obsady stanowisk sędziowskich przekracza uprawnienia prezydenta i narusza zarówno wyrażoną w polskiej Konstytucji zasadę podziału i równoważenia się władz państwowych (art. 10), jak i prawo obywateli do rozpoznania ich sprawy przez sąd niezawisły od polityków.

Zgodnie z Konstytucją sędziowie są powoływani przez Prezydenta, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (art. 179). Do Rady należy przeprowadzenie konkursu i merytoryczna ocena kandydatów. Rolą prezydenta jest zaś wręczenie tak wskazanym osobom nominacji sędziowskiej. Nie ma on natomiast kompetencji do jej uznaniowej odmowy.

Od 2018 roku sposób powoływania sędziów w Polsce jest dotknięty systemową wadą, wynikającą z tego, że już sama Krajowa Rada Sądownictwa została – wbrew Konstytucji – wybrana w całości wyłącznie przez polityków, bez udziału władzy sądowniczej. Rada w obecnym kształcie została wielokrotnie uznana przez sądy europejskie za organ zależny od władzy politycznej. Osoby powołane z jej udziałem nie tworzą zaś sądu zgodnego z ustawą.

Teraz do tej trudnej sytuacji prezydent dokłada kolejny destabilizujący element w postaci przyznania sobie sprzecznych z Konstytucją kompetencji. Prezydent nie może dokonywać samodzielnej oceny sędziów na podstawie ich działalności orzeczniczej, pozazawodowej i poglądów ani narzucać im własnych ocen prawnych pod groźbą blokowania awansu.

Motywy ostatniej decyzji przedstawiane w przestrzeni medialnej wskazują na polityczne podłoże działań prezydenta. Karol Nawrocki jest reprezentantem całego Narodu, a uznaje za godne nominacji sędziowskich jedynie te osoby, które arbitralnie ocenia jako podzielające jego wizję porządku prawnego.

Godzi to wprost w niezależność władzy sądowniczej i odbiera wszystkim Polakom prawo do niezawisłych, apolitycznych sądów, potęgując poczucie chaosu i braku zaufania do instytucji Państwa.

Naraża też Polskę na ponowną marginalizację w rodzinie narodów UE i europejskiego porządku prawnego, co jest szczególnie niebezpieczne w obliczu wojny trwającej za naszymi granicami. Polki i Polacy zostają również narażeni na obciążenia finansowe w postaci odszkodowań, jakie osobom niepowołanym może przyznać Europejski Trybunał Praw Człowieka, przed którym toczą się już podobne sprawy.

Rolą głowy Państwa jest podejmowanie działań, które przywrócą obywatelom prawo do uzyskania stabilnego wyroku przed prawidłowo powołanym sądem, by Rzeczpospolita Polska mogła być państwem silnym, stabilnym i przewidywalnym.

Realne uporządkowanie sytuacji w wymiarze sprawiedliwości zapewniają przedstawione ostatnio projekty ustaw, bazujące na projektach obywatelskich, tj. ustawa o uregulowaniu powołań sędziowskich po 2018 roku oraz ustawa o KRS, która przywraca zgodny z Konstytucją skład Rady, a tym samym – prawidłowy sposób

wyboru i awansu polskich sędziów. Regulacje te nie tylko dają pewność obywatelom wnoszącym swe sprawy do sądu, ale i stabilizują sytuację zawodową osób powołanych na urząd po 2018 roku.

To pierwszy krok do zbudowania sądownictwa odpornego na wpływy polityków wszystkich opcji, jak i do przyspieszenia spraw sądowych.

Apelujemy do Prezydenta, by - w imię troski o sprawy sądowe obywateli oraz o zaufanie Polaków do instytucji Państwa - rozpoczął rozmowy nad możliwością zaakceptowania tych rozwiązań. Odpowiedzialność za Polskę zobowiązuje nas wszystkich do realnego rozpoznania problemów, z jakimi borykają się obywatele, do współdziałania, wolnego od emocji dialogu oraz poszukiwania kompromisu, budującego stabilność Państwa.

